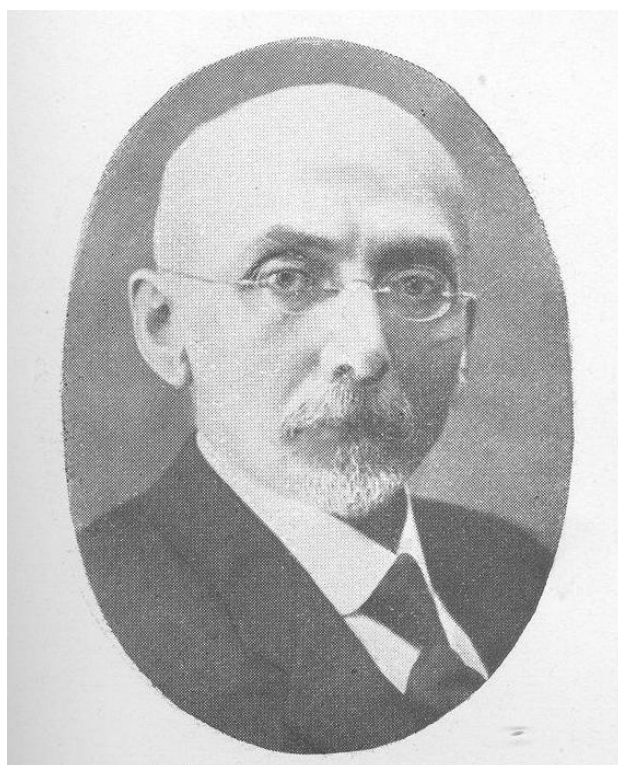

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

73

Jaroměřice nad Rokytňou

BŘEZEN 2019

VTEŘINY

Dýcháním věčna rosíš mé květy, když nivy mé
prahnou,
jím lípy mé před okny chví se a větvemi zvoní mi
sklem;
z moří poslední noci mé noci jak oblaky táhnou,
tížené třesením zarudlých hvězd a odvěkým snem.

Mé vteřiny tekou jak prosakující krůpěje teskného
mžení
dnem mým do zahrad mé smrti, kde zraje soumraků
mystický plod;
šelestí v duši mé jak raněných listů krvavé chvění,
bodající zraky mé reflexem západu v hladinách
neznámých vod.

Pozdravy z druhého břehu, jež ke mně vichry
tajemství svály!
Sesutí budoucích cest, jež křísí v hlubinách zalkání
ech!
Údery tichem, jak znamení v noci, když přítel umírá
v dáli
a jeho přízrak se plíží v sírově ozářených snech!

Škytnutí nárazu, z nějž pryští zvonění hudebních
strojů
nesené rytmy staletých hodin, duše minulých let,
šuměním dávného smíchu, hořkostí ulehlých bojů,
touhou, jež k zapadlým blankytům lásku mou obrací
zpět!

Kapky těkavých olejů, z nichž neznámá vůně
se vzdýmá!
Otravná dechnutí plynů, stlačených v jiskřící sních!
Mžiknutí blesku, v němž duše smutek zajetí vnímá
a nervózně chví se před skanutím vlhkosti z klenutí
žalářů svých!

Ohlédnutí za Mezinárodním sympoziem „ Otokar Březina 2018“

Jubileum Otokara Březiny

Ve čtvrtek 13. září 2018 uplynulo 150 let od narození básníka Otokara Březiny (1868 – 1929). Narodil se v Počátkách jako Václav Jebavý (pseudonym Otokar Březina mu vymyslel redaktor Nivy František Roháček). V letech 1883 – 1887 studoval na reálce v Telči.

Roku 1890 takřka současně ztratil oba dva rodiče, což negativně poznamenalo jeho osobní život a promítlo se i do jeho tvorby. Působil jako učitel - nejprve v Jinošově u Náměště nad Oslavou, pak v Nové Říši a od roku 1901 v Jaroměřicích nad Rokytnou, kde také 25. března 1929 zemřel a je pohřben. Vítězslav Nezval se s ním rozloučil básnickým nekrologem se známým veršem: „Je bez nástupce Král“

Za pobytu v Nové Říši Březina napsal pěti svých vrcholných básnických sbírek: Po prvotně Tajemné dálky (1895) vydal Svítání na Západě (1896), Větry od pólů (1897), Stavitelé chrámu (1899) a Ruce (1901). V letech 1901 – 1907 ještě časopisecky otiskl třináct básní, jež měly být součástí další sbírky. Pro jeho poezii jsou charakteristické motivy smutku, samoty, bolesti, tajemství nebo smrti, velký časový a prostorový záběr, jakož i obrazy duchovního nadpozemského světa.

Březina často pracoval s přírodními motivy, které ovšem pojímal jako symboly a osobité metafory. Své přítelkyni Anně Pammrové v roce 1896 napsal: „Příroda! Nebyl bych hotov nikdy, kdybych vám chtěl vypsát všechno, co ve mně vzbuzuje doznívající náraz tohoto pojmu – dnes! Celý příval slov, obrazů, symbolů, tušení!“

Když opustil poezii, začal psát eseje, jež roku 1903 vydal ve svazku Hudba pramenů (spolu s pozdějšími eseji jsou zahrnuty do knihy Hudba pramenů i jiné eseje, 1989). Jako pokračování své literární tvorby chápal bohatou korespondenci, která je dnes zpřístupněna v impozantním dvousvazkovém souboru vydaném brněnským nakladatelstvím Host v roce 2004. Pominout nelze ani osm básnickových nominací na Nobelovu cenu.

Kdo se chce vydat na místa, kde Březina žil, může navštívit jeho rodný dům v Počátkách, expozici v novoříšském premonstrátském klášteře, kde autor Tajemných dálek studoval, a nakonec zavítat do Jaroměřic nad Rokytnou. V někdejší Březinově bytě je dnes jeho

muzeum, v němž zároveň sídlí Společnost Otokara Březiny, která byla založena již roku 1932, za protektorátu Čechy a Morava byla zakázána, taktéž i za komunistů. Obnovena byla v roce 1990. V rámci svých aktivit pořádá také březinovská sympozia. Dosud se konalo pět a z každého z nich vzešel sborník. Bude tomu tak i letos, kdy vyjde i z posledního sympozia, konaného pod názvem „Otokar Březina 2018“. Uvedené Březinovo jubileum totiž podnítilo uspořádání dalšího v jaroměřickém zámku v sobotu 15. září. Zaznělo na něm jedenáct referátů, které byly zaměřeny na exotické motivy v Březinově poezii a poetiku míst v jeho korespondenci, na knihu Jana Vrby „Otokar Březina a jiní přátelé v mé paměti“ (1932) či na spis Jakuba Demla „Mé svědectví o Otokaru Březinovi“ (1931). Další odborníci referovali o březinovských reflexích Jana Strakoše, o Březinově knihovně uložené v Moravské zemské knihovně v Brně a o překladech jeho básní do ruštiny, ale i o básnické tvorbě Jiřího Kuběny.

Symposiu předcházela prezentace Březinovy korespondence s Jakubem Demlem, zatímco jeho epilogem byl pořad v jaroměřickém chrámu sv. Markéty, nazvaný „Otokar Březina pro šťastnou zemi“.

V rámci oslav zmíněného výročí se v Jaroměřicích nad Rokytnou konaly dvě výstavy, vyšlo 72. číslo březinovského Bulletinu a několik článků v Jihlavských listech. Zmínku zasluhuje též série akcí v Počátkách. Březinův kraj oslavil jeho jubileum vskutku důstojně!

Jiří Poláček

- Ze sympozia - pietní vzpomínka u hrobu básníka**
- účastníci sympozia v Sala terreně státního zámku

Korespondence Jakuba Demla s Otokarem Březinou

Korespondence Jakuba Demla s milovaným Mistrem. Inspirace poezií Otokara Březiny (1868 – 1929) byla zásadní i pro básníka Jakuba Demla (1878 – 1961) a jeho dílo. Přátelství s Březinou bylo jedním z jeho nejtrvalejších vztahů – přes veškerou odlišnost jejich povah, společenského postavení i životních osudů mezi nimi patrně nikdy nedošlo k otevřené roztržce. Dílo Otokara Březiny ho uchvátilo už jako gymnazistu, brzy se s básníkem seznámil také osobně. Březina se o deset let mladšímu Demlovi stal autoritou, která mu pomáhala orientovat se v soudobém uměleckém a intelektuálním světě, a zejména v počátku výrazně ovlivňoval i jeho psaní. Intenzita jejich korespondence a setkávání se během let proměňovala, přátelské pouto však přetrvávalo; pro Demla pak byl Březina vždy Mistrem, k jehož dílu se ve své tvorbě vracel. Březinovy a vlastní listy vydal sám Deml již počátkem třicátých let 20. století ve dvou knihách, teprve nyní se však dočkaly vydání ve formě vzájemné korespondence, jež bez výraznějších předělů zachycuje téměř tři desetiletí a kterou k vydání připravily editorky Eliška Davidová, Šárka Kořínková, Iva Mrázková, Daniela Iwashita a Barbora Podaná. (viz fotografie)

První kniha dvojsvazkového kompletu, nazvaného „Poznávám krásu Vašich krajin“, obsahuje všechny dochované dopisy. Druhá kniha přináší další texty, které souvisejí s korespondencí. Obsahuje faksimile či přepisy vzájemných rukopisných dedikací v Březinových a Demlových knihách. Následuje Demlův rukopisný deník „K Březinovi“ z let 1901 – 1903, který mimo jiné popisuje několik prvních setkání obou básníků, a tím přibližuje i úplný počátek jejich přátelství, v dochované korespondenci nezachycený. Další část knihy, literárněhistorický komentář, vsazuje přátelství těchto dvou pisatelů do rámce dobových dějů, jejich autorských osobností i soukromých osudů a sleduje i Březinův „posmrtný život“, podstatně ovlivněný také Demlovou knihou „Mé svědectví o Otokaru Březinovi“ (1931).

-pn

Otokar Březina a jeho knihovna

Březinův odkaz nespočívá pouze v jeho básnické a esejistické tvorbě či v rozsáhlé korespondenci, ale je významně spojen i s jeho osobní knihovnou, která postupně vznikala od 80. let 19. století a jež reflektuje proměny Březinových zájmů. Básníkova knihovna čítala celkem 3074 titulů ve 4407 svazcích a byly v ní zastoupeny knihy a časopisy nejrůznějších žánrů z domácí i zahraniční produkce. O hodnotě knihovny vypovídá i Březinův zájem o její další osudy. V září roku 1928 sepsal Václav Jebavý závěť, ve které se vypořádával vedle svého hmotného majetku, hotovosti a autorských práv i s dalšími osudy své knihovny. Ta měla být po jeho smrti rozdělena na dvě části, kdy měly být odborné a cizojazyčné knihy předány do správy knihovny Masarykovy univerzity v Brně, zbylé knihy měly připadnout do žakovské a profesorské knihovny na Státním reálném gymnáziu v Moravských Budějovicích. Po Březinově smrti v březnu

1929 byl podle pokynů v závěti sestaven itinerář knihovny a byly podniknuty přípravné kroky k jejímu rozdělení.

Polemiky nad osudem Březinovy knihovny pronikly i do denního tisku, kde proběhla v letních a podzimních měsících roku 1929 série článků obhajujících či naopak kritizujících její rozdělení mezi dvě instituce. Diskuzi otevřel v Lidových novinách Otakar Fiala článkem „Kdo zachrání Březinovu knihovnu?“, ve kterém zdůrazňoval, že knihovna má svědeckou hodnotu o Březinově duchovním vývoji a měla by tedy zůstat nerozdělena. Opačný názor zastával v pořadí poslední příspěvek do této diskuze, který byl publikován na konci října v Národních listech. Jeho autorem byl Březinův přítel František Jech, který v článku „Co chtěl říci Otokar Březina rozdělením své knihovny?“ zdůrazňoval, že na zřeteli má být před zachováním jednoty knihovny básníkova poslední vůle. Březinova knihovna byla rozdělena na začátku léta 1930, kdy bylo do Moravských Budějovic převezeno celkem 625 titulů v 890 svazcích. Zbylé knihy byly na podzim převezeny do Zemské a univerzitní knihovny v Brně, kde byly podle Březinových pokynů zapsány do fondu jako ucelená sbírka.

Březinova knihovna zůstala rozdělena až do přelomu 60. a 70. let. Roku 1968 se Miloš Papírník, ředitel Státní vědecké knihovny v Brně, obrátil na Střední všeobecně vzdělávací školu v Moravských Budějovicích a požádal její zástupce o informace o dalších osudech druhé části Březinovy knihovny. V návazné komunikaci však vyplynulo, že knihy předané do Moravských Budějovic v roce 1930 již na střední škole nejsou a byly předány do správy muzea v Moravských Budějovicích, které je mělo následně předat do Jaroměřic nad Rokytnou. Po dalším zkoumání vyplynulo, že část Březinovy knihovny z Mor. Budějovic byla toho času bez majitele, na což zahájil

Miloš Papírník jednání o jejím převezení do Státní vědecké knihovny v Brně, aby byla Březinova knihovna po více než čtyřiceti letech znovu spojena a zpřístupněna veřejnosti.

V současné době je Březinova knihovna uložena ve fondech Moravské zemské knihovny pod signaturami OB1 113.301-114.965, OB1 685.105-686.023, OB2 113.300-114.696, OB2 685.857-686.022, OB3 113.563-114.967 a OB3 685.947-686.028. Spolu s knihovnou Jakuba Demla a zlomkem knihovny Josefa Floriana představuje badatelsky unikátní materiál, který poukazuje na duchovní vývoj významných kulturních osobností konce 19. a 1. poloviny 20. století.

Soňa Šinclová

Překladaelé Otokara Březiny známí a neznámí

Součástí oslav 150. výročí narození našeho básníka byla i zajímavá výstava v prostorách Muzea Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou. Pod názvem „Překladaelé Otokara Březiny známí i neznámí“ ji připravil esperantista Viktor Dvořák. Před sedmi léty se s esperantistou Miroslavem Machovcem podílel na publikaci „Moje matka – Mia patrino“, ta obsahovala osmnáct překladů uvedené básně, tři byly do esperanta a ostatní do různých evropských jazyků. Dalším počinem Viktora Dvořáka bylo v roce 2014 vydání sbírky Březinových básní „Tajemství bolesti-Mistero de doloro“, ta obsahovala třicet devět básní přeložených do esperanta a k tomu další dva překlady do jiných jazyků. Soubor básní byl věnován jaroměřické rodačce Jaroslavě Míčové (1920-1973), která právě dala popud k tomu, aby byly přeloženy Březinovy básně do esperanta. Toho se ujali esperantisté Jiří Kořínek (1906-1988) a Tomáš Pumpr (1906-1972). Ale bohužel po smrti Jaroslavy Míčové se v překladech

nepokračovalo a ani nebyly v té době vydány. Tyto překlady byly vlastně publikovány až nyní v této publikaci.

A protože Viktor Dvořák měl ze svého osobního bádání bohatý materiál, který se týkal překladatelů Březinova díla, vedlo ho to k uspořádání této výstavy.

Je obdivuhodné, kolik překladatelů se ujalo převádět Mistrovy básně do různých jazyků. Z výstavy vyplynulo, že již za básníkova života se překládalo a to zejména do němčiny a patřil sem Emil Saudek (1876-1941), ten dokonce Otokara Březinu v roce 1904 v Jaroměřicích navštívil, dále novinář Prager Presse Otto Pick (1887-1946), z pozdější doby polyglot Otto Babler (1901-1984).

Do latiny kompletní Březinovo básnické dílo převedl Jan Šprincl, vyšlo jako „Opera poetica“ až v roce 2016. Jan Šprincl působil v Univerzitní knihovně v Brně a později přednášel na Filozofické fakultě na katedře starověké kultury. Souborné vydání v ruštině (všechny básnické sbírky i básně vydané časopisecky a eseje) sestavili ruští bohemisté Oleg Malevič (1928-2013) a Viktorija Kamenska (1928-2001) v publikaci pod názvem „Stroitěli chramu“. Na některých překladech se také podílela členka naší společnosti, která se aktivně zúčastňovala Březinovských symposií a nyní žije v Bystřici pod Lopeníkem na Moravě - Oksana Lichačeva. Do španělštiny převedla některé básně a eseje jako „Musica de mantialiles y ecleccion de poemas“ Češka dlouhodobě žijící v Argentině Helena Voldan. Převody do bulharštiny uskutečňuje také nynější prorektorka a bohemistka Plovdivské univerzity Žoržeta Čolakova, ta se také podílí na vydávání časopisu Slovánské dialogy.

Další z pleády překladatelů – do slovenštiny Ján Zambor, do francouzštiny Hanuš Jelínek, do angličtiny Paul Selver, do maďarštiny Istvan Vörös, do hebrejštiny Béla Hap (Efraim Izrael), do slovinštiny Tine Debeljak a to ještě nejsou všichni.

Helena Peschová

90. let od úmrtí Otokara Březiny

Magister divinus

Zemřel, a jeho smrt jistě byla tichoučká a svatá jako jeho život; jistě Jakub Deml otevřel okna toho bílého pokojíku v Jaroměřicích, světničky bílé a chladné jako venkovská kaplička, aby pustil do nebe duši nebožtíka. Můj bože, jaký ho teď musí býti trochýtek! Býval vždy tak drobný a křehký a teď, když tak dlouho stonal, zbývá z té vetché tělesné schránky ještě míň. Jen ta sokratovská hlava zůstává veliká a těžká; příliš veliká a moudrá na tělo tak slabé. A i to útlé tělo mu bylo na obtíž; jedl, jako by se hanbil, neschopen starat se o cokoliv, čemu se říká pohodlí, oděv, hmotné stránky života. Na první pohled byste mluvili o životě asketickém; ale nebylo to odříkání, byl to život tak zduchovnělý, že již byl skoro mimo hmotné věci života. Měl oči člověka, který tělesně mnoho trpí; ale nikdy se toho nedotkl slovem. A někdy říkal věci tak podivné a krásné, že byste řekli, že už nepřicházejí z tohoto světa.

A přece Otokar Březina i ve své samotě, ve své poustevně lpěl na životě, na člověčenství, na dnešku nesmírnou silou lásky. Snad musel být tak sám, aby mohl tolik milovat; snad musel býti odpoután od života, aby jej mohl milovati v celé jeho šíři a složitosti. Měl stejný poměr něhy a úcty k technické kultuře, jako k přírodě, k básnictví, jako k vědě, k lidským zájmům, jako k posledním a božským tajemstvím. Duch úžasný ve svém poznání; ale daleko úžasnější a jedinečná krása byla ta univerzální něžnost a šetrnost ke všemu, čímkoliv se kde projevuje tvořivý a hledající duch lidský nebo veliký pud života. Není dnes ve světě ducha všestrannějšího a harmoničtějšího, než byl Březinův; nikdo nám neodpoví slovy smířlivějšími na náš nepokoj a naše konflikty. Tam, kde není odpovědi na bolest člověka a rozpory lidského světa, dovedl Otokar Březina říci slova lásky. Ano, život je tak nesmírně složitý. Jemu, samotáři, člověku nejplaššímu, muži, který se odřekl světa, jste to bez námitek věřili; bylo to tak podivné, slyšet ze rtů poustevníka oslavu života.

Nebylo na něm vzezření ani krásy; jen jeho velké krátkozraké oči zářily za brejličkami. Plachý, skromný, skoro rozpačitý; ale když se

rozmluvil v té své střízlivé a chladné světličce, mohutněly jeho tlumené meditace jako chrámové varhany. Zdálo se, jako by drobný a geniální regenschori s očima zářícíma preludoval na nástroji daleko ohromnějším než on sám; slyšeli jste zpívající píšťaly idejí a rejstříky kultur, Hlas Člověka i Hlas Andělský, satyrskou šalmaj i polnici vítězství. V jeho slovech se klenula bohatá a vznosná melodie, neboť vězte, že myšlenky mohou býti stejně krásné a čisté jako tóny. Kolikrát jsem chtěl sledovat moudrého učitele, který vše poznal a promyslel, ale místo toho s úžasem jsem slyšel jen velikého umělce, z jehož mozku se řine hudba ohromující ve své harmonii a božské kráse! Kolikrát jsem si chtěl zapsat jeho slova, abych s lítostí shledal, že píše jen slova místo mnohohlasého chorálu! Nyní budeme neumělými prsty na nástroji, který nám nechal, vyťukávat jednotlivé hlasy a píšťaly, kterým vládl; ale mistr umělec, magister divinus, už nebude na nich rozehrávat svou nekonečnou, všemi hlasy světa zpívající, všecky hlasy světa vysoko povznášející hudební meditaci. Nikdo z nás ji nemůže opakovat; ale víme aspoň to, že to bylo velebení boha.

Karel Čapek Lidové noviny 26. 3. 1929

Vítězslav Nezval se omlouvá

Vážený pane šéfredaktore,
přijal jsem s radostí Vaše pozvání na čtvrtek (28. III.) a těšil jsem se na seznámení s panem Richardem Weinerem. Protože odjíždím zítra časně ráno do Jaroměřic na pohřeb Otokara Březiny, který je již ve čtvrtek a ne jak jsem se domníval v sobotu, prosím Vás pane šéfredaktore, abyste mne omluvil, že nemohu dostáti svému slibu, a že ačkoliv je mi to upřímně líto, nemohu Vás navštívit.

Prosím, abyste ode mne pozdravoval pana Richarda Weinerja, jehož básně z knihy „Usměvavé odříkání“ byly mou vášnivou četbou.

S uctivými pozdravy

Váš Vítězslav Nezval
U Troje, 27. III.1929

Smuteční hrana za Otokara Březinu

Když ztratil v smrti duch svůj uzamčený kruh
jímž chrání Věčný Bůh svou Modrou Katedrálu
jde v třpytu zlatých much stín rakve plné stuh
vstříc spánku bez předtuch jak svaté lázni Grálu

Kněz klečí v modlitbách a jak by chřestil hrách
při dlouhých nešporách za růžencové hrany
ho jímá dlouhý strach a zbožně líbá prach
Král leží na márách ve dveřích u dvorany

Je bez nástupce Král jak by se průvod bral
a beze slova škal pod tíhou kruté rány
měsíc jak svatý Grál se světlem rozehrál
a hrana duní dál na všechny čtyři strany

Je opuštěný trůn v smutečním smyku strun
králové bez korun se rozpadají v prachu
a světlo sedmi lun jež hlídá texty run
se tříští na portál a uhasíná v strachu

Je bez nástupce Král jak by se posel bral
a těžce vrávoral stín koně smrti kluše
v korunovační sál kde jak by duhou hrál
se vznáší svatý Grál z hvězd básníkovy duše

Vítězslav Nezval

7. úloha školní.

Dni smutku v Jaroměřicích.

Není tomu dávno, co jsme oslavovali šedesáté narozeniny Mistra Pokara Březiny a těšili se z jeho zdraví. Neuplynul od té doby ani rok, a nás všechny ohromila zpráva, že je Mistr mrtev. Ať jsme věděli, že byl Mistr delší dobu vážně nemocen, přece nikdo necíkal, že nastane smrt.

Na jaroměřické obce působila tato zpráva velmi smutně. Skoro na všech domech vlály černé prapory. Mnozí, když uslyšeli o Mistrově smrti, šleeli. Bylo všeobecné mínění, že bude Mistr pochován na Východě, kde odpočívají vynikající čestí muřové a řemý, a jen se čekalo, až se otevře Mistrova rakva, kde si přeje být pochován. Jaké však překvapení, když pan inspektor M. Lukšů, pan starosta Josef Musil a pan profesor Jech z Mor. Rudějovic rakva otevřeli a v ní nebylo o pohřbu ani zmínky. Bylo tedy usneseno, že bude Mistr pochován v Jaroměřicích, kde strávil svůj

tichý a skromný život v usilovné práci.

Pohřeb Mistův byl velmi slavný. Jelo se na něj mnoho cizinců a sešly se veliké kástupy okolního lidu. Rakva Brešinova, která byla vystavena na vysokém katafalcku v sokolovně, byla květy skoro zasypána. Žesnulého pochoval jeho přítel pan Jakub Deml, který se s ním tklivými slovy u mobu rozloučil. Pan poštmistr Zapletal vločil mu do mobu prst x Locátek.

Njen Jaroměřice, ale všechen vzdělaný svět utrpěl smrtí dra Břokara Brešiny velkou ztrátou, neboť tento básník, jehož díla překládali nejpřednější spisovatelé ciziny, byl by sepsal ještě knihy, jisté veliké literární ceny.

Dvoráková Gyula,
řák. II. tř. měst. školy
v Jaroměřicích n. Rok.

M

Promluva profesora Arne Nováka při oslavě šedesátin Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok.

Před těmito oslavami Otokar Březina utekl a písemnou gratulaci prezidenta Masaryka předal jeho tajemník až u rodiny Františka Bílka v Chýnově.

„Ve čtvrtek uplynulého týdne stalo se Vaše drahé město jevištěm podivuhodného divadla, kterému podobného ještě nevidělo, jehož mu již nebude vícekrát v této intenzitě po několik století přáno. Zraky celé Evropy upínaly se na Jaroměřice, poněvadž tam hledaly toho, který je srdcem evropského lidstva, který spojuje v podivuhodné jednotě nejjemnější svědomí a pochopení nejvyšší krásy. Tento muž je vaším krajanem, je vaším drahým občanem. On se k vám hlásí, on z vás vyrostl. On hledal krásu i ve vašem životě a váš život vyjádřil svým dílem i obrazem.

Jaroměřice jsou tímto zvláštním ohniskem již po více než čtvrt století. Toto město rozhodnutím Otokara Březiny stalo se observatoří, z níž jeho jedinečný duch vidí obzory Evropy.

Když jsem zde mlčky pokorně seděl u jeho nohou, najednou pocítil jsem, že není to pouze přítomná Evropa, ale že jsou to pevniny dosud neodhalené, jimž snaží se dát i výraz dříve básnický, dnes filosofický. Tento muž, který hledí do staletí, není cizí a lhostejný k tomu, co se děje kolem něho, v jeho domově, v jeho národě. Řekl jsem, že je genius nejjemnějšího svědomí, svědomí jednotlivcova i společenského.

Vy, kteří se s ním můžete stýkat, znáte jeho dar apoštolský, to měkké měsíční světlo, které září z jeho očí, to hebké pohlazení jeho ruky, která dovede spočinout na hlavičce dítěte, jako na filosofické otázce. Tento muž je stejně duševně krásný, moudrý, jako zároveň dobrý.

Je ještě cosi, co vás, jeho krajany, může laditi k hrdosti. Vy se v něm nalézáte a on se nalézá ve vás. Ti, kdo se zamyslili nad jeho dílem, našli kořeny, které jej spojují s jeho domovem, s půdou, ze které vyšel.

Mnohému z nás se zdá, že jen ve velikém městě může se rozvinout, plně vyžít, být prospěšný celku. Odtud útek do našich měst, zejména do Prahy, hlučné, rozvířené atmosféry mravní. On proti tomu

protestuje. On, který reprezentuje nejvyšší stupeň evropské kultury, spojuje se s malými městy.

O.B. Byl viněn z přílišné složitosti. Naopak, on obrací se k tomu, co je jednoduché a věčné.

Náboženské usilování a filosofické myšlení jeho orientováno je stále mravně, eticky. Snaha přiblížit se k Bohu, je zároveň úsilím pomoci svým bratřím k vyšší spravedlnosti, přinést lepší řád. Březina přijímá myšlenku sociální spravedlnosti, která v jeho díle namnoze přikazuje lásku k bližnímu formami pozemskými ... My, kteří u O. B. vidíme, jak se zamýšlí nad formami lidského tápání, zoufalství, my víme, jak B. se naklání s největší něhou a láskou nad těmi sociálními vydědenci, kteří nesli otců pouta, vrostlá do svého těla a rozpuštěná ve své krvi. Proto znovu i na těch vrcholech své poezie, kde jako by opustil zemi, najednou básník se podívá dolů a zamýšlí se nad těmi trpícími, kteří hledají spravedlnost a nenacházejí ji. Ale my víme, že do této koncepce sociální, kterou socialismus řešil materiálně v oblasti hospodářské, vnáší staré prvky křesťanské.

Závěrem: Vaše přání je jen, aby jeho Dlouhý život posvětil vaše město. Vaším přáním je také, abyste se snažili jeho dílo chápati. Jestliže aspoň z části se vám to podařilo, nežil ten drahý, krásný muž, jaroměřický samotář nadarmo mezi Vámi!“

Výňatek z knihy Jiřího Kuběny „Paměť básníka“

kapitola: „Můj Březina“

Zásluhou doktora Stehlíka, urozeného přítele Moravy duchovní, neporovnatelného znalce nejen Tasova, ale i Říše Staré a Nové, zajel jsem hned počátkem let šedesátých do Jaroměřic nad Rokytnou, a tam vše viděl, poznal, na místě si zamiloval. Jako bych je všechny dávno znal: statečného Ferdinanda Höfera, vězně svědomí v letech padesátých, který ještě v dětství pamatoval Březinu v domě svých rodičů, předního opatrovatele a uchovatele Březinova památníku, každé památky po něm, i celého jeho díla, navenek jako klukovsky potutelného, ba pot'ouchlého, ale pod tím vším jen a jen nejvyš

ušlechtilého člověka, skvělého sochaře a kreslíře nevídaných portrétních schopností Josefa Kapinuse, ale i bratry Krulovy v domečku s italským loubím, oba už staré pány, sochaře Jarouška i notáře Bohouška, zanícené demlovce, a pamětníci i vyznamenávanou přítelkyni Otokara Březiny, jejich maminku, Marii Krulovou.

(Později jsem z části vydal v BOXu jejich rodinné vzpomínky).

Celé Jaroměřice dům od domu žily, dávno po jeho smrti, Březinou - bylo úžasné vnímat takovou radiaci, takovou mutaci toho řepného městečka v hnízdo Ducha, proměněného ovšem už dávno předtím v baroku naší první českou – t. j. moravskou - operou F. A. Míči a dotekem hudebního ingénia Jana Adama z Questenberka. Našel jsem zde, v onom nikoliv nejmenším mezi městy moravskými, mém druhém duchovním domově, svého Mistra náhle nového, zcela odlišného, dosud neznámého. Už ne romantického Titana, ale rytíře všedních, k zalknutí střízlivých dní, čím dál důvěrněji známého Březinu jaroměřického, Březinu učitele, občana i služebníka obce, bdělého strážce národa i lidského rodu, Březinu formovatele i prvoochránce bratrství věřících.

Vzpomínka na Miladu Škárovou autorku výstavy „Anna Pammrová – cesta k zářnému cíli“

S paní Miladou Škárovou, členkou Společnosti Anny Pammrové, jsme se často setkávali při březinovských akcích v Jaroměřicích, naposledy při vernisáži její výstavy „Anna Pammrová – cesta k zářnému cíli“ v našem muzeu.

„Dnes, v adventním čase roku 2017, přemýšlím o událostech končícího roku a nad přáním pro rok 2018 ... Kdy Ke Každé lidské bytosti stále důrazněji přicházejí impulsy z duchovního světa... a na každém z nás bude záležet, jak je přijme, plně zodpovědně myšlenkově „zpracuje“ – a použije při svém Každodenním cítění, myšlení, i Konání... Nepůjde to jakkoli „apgrejdovanou“ digitální

„chytrostí“, nýbrž jen a jen opravdovým přímým vztahem člověka člověku... Klapající stroječci a stroječkyně to budou mít na „cestě k zářnému cíli“ (A. P.), tj. K opravdovému, dokonalému lidství (R. Steiner) hodně těžké... a s tím jejich umělým inteligenstvím to ani my nebudeme mít snadné. Nemáme totiž oprávnění je odhánět z jejich Klikatocesty – i když se nám bude jevit jako „cesta do pekel“ ... Každý z nás si to totiž musí projít tou svou osobní cestičkou k otázce – a posléze k odpovědi – na základní OTÁZKY:

co je ČLOVĚK („bez přívlastků“) a co je ŽIVOT ...

Tu pravou radost při hledání a objevování přeji nám všem!

M.Šk., advent 2017

Milada Škárová 18. října 2018 ve věku 86 roků zemřela.

Březinova cesta vychází k básníkovu výročí po druhé

Zajdete-li si dnes do knihkupectví s předsevzetím, že si odtud odnesete některou z básnických sbírek Otokara Březiny, budete jistě zklamáni. Jeho souhrnné dílo zůstává stále velkým dluhem.

Tím více potěší každá kniha, která se našeho Mistra slova týká. V roce 2013 se podařilo vydat průvodce po Březinově cestě vedoucí z jeho rodných Počátek přes Telč, Novou Říši a Želetavu do Jaroměřic nad Rokytnou, do místa básníkovy spočinutí.

Velmi brzy vyprodaná publikace se nyní k 90. výročí Březinova úmrtí dočká reedice. Je dílem fotografa Milana Pelikána a dlouholeté členky SOB spisovatelky Gabriely Kopcové.

Vázaná stostránková kniha vychází péčí třebíčského nakladatelství Amaprint v jazykové úpravě Pavla Kryštofa Nováka. Je doplněna názornou mapkou Březinovy cesty, na níž jsou vyznačena jednotlivá zastavení.

„Na oblíbených vycházkách Otokar Březina četl knihy a někdy se vracel až za tmy. Nikam daleko však z Jaroměřic nechodil. Místo s křížem, který ho doprovázel do volné krajiny, je dnes již zastavěné. Kříž byl kvůli výstavbě poněkud posunut, ale je stále zde a zůstává znamením, kudy se dát a pokochat se výhledem Otokara Březiny do jaroměřické krajiny.“

Toť ukázka z jedné stránky knihy, kterou lze nejen díky precizním Pelikánovým fotografiím, ale i poetickému slovu Gabriely Kopcové a citacím z díla Otokara Březiny všem členům naší společnosti doporučit.

Pavel Kryštof Novák

Kniha **Březinova cesta** bude ke koupi 23. března při Výročním setkání členů Společnosti Otokara Březiny v Muzeu Otokara Březiny.

Březinova stezka čaruje

Vernisáž výstavy Gabriely Kopcová Březinova stezka čaruje se uskuteční dne 23. března v 10.30 hodin v Muzeu Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou

Vážení přátelé, srdečně Vás všechny zvu na výstavu „Březinova stezka čaruje“.

Ve svých fotografiích a foto-kolážích uplatňuji převážně surrealistický pohled na krajinu, především na její detaily. Sklon světelných paprsků, stíny, odlesky, to vše dotváří mé dílo neopakovatelného okamžiku. A kde nacházím nejvíce motivů pro svou tvorbu?

Jak se zmiňuji v předmluvě ke knize Březinova cesta, je to právě střední část této stezky, kterou mám prochozenou již od dětství. Nejčastěji na ni vstupuji před Lesonicemi, nebo poblíž Horek či u Krasonic, jelikož sem to mám nejbližší. Mám ji prochozenou v každé roční době, za každého počasí a i při svitu Měsíce a hvězd. Odtud je také nejvíce mých fotografií, které můžete shlédnout na výstavě.

Gabriela Kopcová

Gabriela Kopcová, povoláním knihovnice, je spisovatelka a také výtvarnice. Knižně publikuje už třicet pět let a vydává hlavně pohádky pro děti a povídky ze současnosti. Výtvarná díla vystavuje od roku 2003 a jak sama o sobě říká, své koláže a foto-koláže považuje za nadstavbu své literární práce. Ve chvílích inspirace tvoří výtvarná seskupení jako samostatné objekty i jako ilustrace ke svým pohádkám a prózám.

Je členkou české surrealistické skupiny Stir-up a kromě samostatných výstav vystavuje svá díla právě s touto skupinou. V poslední době uplatňuje převážně vlastní fotografie přírodnin. Koláže a foto-koláže představila na více než třiceti výstavách doma i v zahraničí. Zúčastnila se například se skupinou Stir-up surrealistické výstavy v belgickém Bruselu, v portugalském městě Coimbra, prezentovala se také ve vzdálené Kostarice, ale i v příhraničním Rakousku. Autorčino surrealistické vyznání nám vypovídá o tvůrčím procesu jejich výtvarných děl:

„Na malém kousku země, kde je všude blízko, denně obcházím po stejných cestách celý svět. A ten velký širý svět si často musím schovat do úsporné krabičky od sirek. Hluboké vzdálené rozbouřené moře utopím na polévkové lžici, uchem jehly protáhnu své divoké stádo uvězněných pohledů. A pak, docela ráda vyhodím ten každodenní zarámovaný prostor na vesmírnou skládku. Někdy však nemusím dělat vůbec nic, jen si šlapu po štěstí. A to moje mi leží přímo u nohou!

Společnost Otokara Březiny

a

Město Jaroměřice nad Rokytnou

Vás zvou na pořady k 90.výročí úmrtí

OTOKARA BŘEZINY

v sobotu 23.března 2019

-
- 10:00 Pietní akt u básníkovy hrobu
spoluúčinkuje Chrámový sbor Jaroměřice nad Rokytnou
- 10:30 V muzeu budou představeny sborník „OTOKAR BŘEZINA 2018“
a kniha „BŘEZINOVA CESTA“ autorů G. Kopcové a M. Pelikána
vydané s podporou Nadace ČEZ a Města Jaroměřice n. R.
Vernisáž výstavy „BŘEZINOVA STEZKA ČARUJE“ autorky Gabriely
Kopcové, spisovatelky a výtvarnice, uvede Pavel Kryštof Novák
- 14:00 Výroční členská schůze v přístavbě ZŠ O. Březiny
(vstup z ulice Růžové, vedle kaple sv. Josefa)
- 15:00 Literárně-hudební pásmo z díla Otokara Březiny a jeho přátel
Průvodní slovo: Ladislava Hartmanová a Jaroslav Večeřa
Hudební doprovod: Jan Kovář, Amálie a Žofie Hartmanovy

Zlatá jeřabina

Restaurování fasády Muzea Otokara Březiny

Náročné opravy ke 150. výročí narození básníka se uskutečnily v letech 2017-2018. Uvedly dům do původní podoby tak, že je úspěšnou reprezentací Společnosti Otokara Březiny a Města Jaroměřice nad Rokytnou i Kraje Vysočina.

Objekt muzea nese dekorativní uliční fasádu z počátku 20. století, která během posledních oprav ztratila část plastických prvků i strukturované povrchy omítek a byla opatřena disperzním nátěrem. Většina dřevěných dvojitých oken pochází z doby stavební fáze, některé nahradily kopie.

Při obnově objektu muzea v letech 2017-2018 byla provedena rekonstrukce krovu a krytiny střechy a oprava uliční a dvorní fasády včetně repase oken a dveří. Při opravě průčelní fasády byla provedena rehabilitace štukové výzdoby a záchrana autentických truhlářských prvků v barevnosti, která odpovídá nálezům odkrytým v místech poškození.

Muzeum Otokara Březiny (zejména fasáda budovy) je nominováno do Zlaté jeřabiny – Ceny Kraje Vysočina za kulturní počin roku 2018. Prosíme členy Společnosti Otokara Březiny a jejich přátele pro hlasování pro tuto nominaci.

Jak hlasovat: v termínu 1. 3. 2019- 31. 3. 2019

– elektronicky na www.kr-vysocina.cz/pocinroku

- prostřednictvím anketního lístku uveřejněného v novinách „Kraj Vysočina“ - zasílejte na adresu - Krajský úřad Kraje Vysočina, Žižkova 57, 587 33 Jihlava s označením „POČIN ROKU“ (Péče o kulturní dědictví v roce 2018).

Bulletin vychází díky finanční podpoře doc. MUDr. Emila Černého, CSc.

Děkujeme partnerům:

Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., Dřevozpracující VD Jaroměřice n. R., Vladislav Motýl, doc. MUDr. Emil Černý, CSc. Brno, MUDr. Jana Langášková, MUDr. Jan Kousalík, MUDr. Blanka Götzová, Dr. Vrbová - Lékárna Jaroměřice n. R., Ing. arch. Michal Zlatuška, doc. PhDr. Jiří Dan, Dr. Ivo Koudelka, Jaroslav Frýdek, Jiří Prokop, Rekonstav Hynek Bednář, JUDr. Miroslav Michálek, Ing. Karel Höfer a dalším drobným dárcům.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz., e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz.

Číslo účtu SOB 226798166/0300

Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová.

Titulní strana: fotografie Otokara Březiny z roku 1924

Fotografie uvnitř Bulletinu Zbyněk Hobza

Příspěvky do č. 74 dodejte laskavě do 31. července 2019.

Prosíme o sdělování změny adres a e-mailů.

Apelujeme na ty členy společnosti, kteří neplatí členské příspěvky (někteří již několik let), aby v brzké době zaplatili. Činí 150,- Kč za rok.

